

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгић Павловић, начелник четврте класе округа врањског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника друге класе округа врањског Светислава Новаковића, секретара Касационог Суда у пензији.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе среза лужничког Јована Леовца, начелника среског исте класе у пензији;

за полицијског писара друге класе среза власотиначког, Андреју К. Цветковића, бившег полицијског писара, и

за полицијског писара треће класе среза жичког Милана Б. Јанковића, полицијског писара исте класе среза власотиначког, — по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Стојан Павловић, начелник треће класе среза лужничког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда,

— стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Танасије Танасијевић, полицијски писар треће класе среза жичког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, — отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за вршиоца дужности члана Управе вароши Београда у рангу начелника среског треће класе др. Јанићија Јовановића, управника треће класе пожаревачког казненог завода, са платом коју је и до сада имао, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. маја 1906. г. у Београду.

ПРАВИЛА

о

притвореницима и осуђеницима код полицијских и општинских власти

Позван §§ 10. и 27. Устројства централне државне управе, да се старам о правилној примени закона у своме ресору и одржању реда и сигурности личности и имања, прописујем, у духу §§ 20. и 312. кривичног закона, и § 136. крив. суд. пост., ова правила:

Чл. 1.

Код полицијских и општинских власти могу бити извесна лица у притвору или у затвору.

Чл. 2.

У притвору су они, који су за злочина или преступна дела стављени под кривичну

истрагу у смислу § 131. кр. суд. поступка, с тим да се и слободе лише, а у затвору су они, који су осуђени од стране дотичне власти за исту из III части кривичног закона или по коме специјалном закону, или су осуђени од других власти, па пресуда послата на извршење полицијској или општинској власти.

Чл. 3.

Сви притвореници држаће се одвојено од осуђеника где год је то према приликама могућно, како би се спречило договарање и осујећавање истраге, јер се зна, да су многа злочина дела прикривена на тај начин, што су полицијски осуђеници, по издржању осуде, били посредници између притворених и саученика.

Чл. 4.

И саме притворенике, и ако нису у притвору за једно исто дело, треба држати одвојено; а оне, који су окривљени за једно исто дело, а не признају га, мора власт неизоставно држати одвојено.

Женске ће се такође редовно држати одвојене од мушких.

Чл. 5.

Притворенике дужна је власт да изводи два пут дневно на чист ваздух и ради осталих потреба, и то у јутру и у вече, а све остало време држати их у затвореној соби, сем изузетних потреба нужде.

При овом извођењу мора бити довољан број служитеља и стражара, како не би који побегао или се са киме договарао.

Чл. 6.

Притвор мора бити строг, али понашање државних службеника мора бити уљудно, нарочито према лицима, која су дотле била поштеног владања.

Чл. 7.

Сви они притвореници, који су доброга имовног стања, храниће се о своме трошку, а они, који су доказаног сиротног стања или тренутно нису при новцу храниће се о трошку државном.

Онима, који се хране о своме трошку, дозвољаваће се да једу што хоће.

Од пића дозвољаваће им се само толико, колико неће бити бојазни да се напију.

Оним притвореницима, који се хране о трошку државном, даваће се по 1280 грама хлеба на 24 сата у смислу уредбе — правила од 29. октобра 1865. године.

Али кад год би притвореници, и они што се хране о своме трошку и они што се хране о државном, правили наред, ларму, свађали се са иследником или служитељима и т. сл. иследник има права по §§ 30. и 182. кр. суд. пост. да храну сведе на сам хлеб и воду или је умањи.

Чл. 8.

И храна и све остало, достављаће се притвореницима преко апсанције, било да се хране о своме трошку, било о државном, и он је дужан да се уверава да су храна и пиће чисти и нешкодљиви.

У случајевима какве сумње, извештаваће увек иследника или старешину надлештва.

Чл. 9.

Храна, коју држава даје онима, који нису сиромаси, наплатиће се од њих доцније.

У то име, власт ће уносити у тужбу увек и тај захтев, да се окривљени осуди и на плаћање апсанске хране, огрева и осветљења, или ће га сама осуђивати на то по § 328. кр. суд. пост. ако истрагу прекида у смислу § 29. истог закона.

Чл. 10.

Притвореници могу и пушити ако су сами у соби; а ако нису, онда само тако, ако и остали дозволе. Иначе тек онда, кад се на чист ваздух изводе.

Чл. 11.

Храну оним притвореницима, који се о своме трошку хране, а из места су где је и притвор, доносиће њихова родбина или млађи и предавати апсанцији.

Чл. 12.

Притвореницима, који су признали кривицу, може се дозволити састанак са породицом и познаницима ради виђења, један пут недељно, али то само у присуству иследника или поузданог апсанције.

Разговор се може водити само на оном језику, који је разумљив иследнику или апсанцији.

Онима, који кривицу нису признали, допуштаће се овакви састанци само у случајевима неодложних потреба, које би изискивали интереси њихових породица или имања.

Чл. 13.

Притвореници могу у притвору читати књиге и новине које нису забрањене.

Али од новина неће им се давати оне, које би говориле о њиховим кривицама, те би они на тај начин могли бити обавештени о току истраге и појединостима њеним.

Писати такође могу, али се од тога ништа не може изнети из притвора, докле то не прегледа и одобри иследник, као год што ће се и са писмима, упућеним окривљеном, строго поступати по наређењима §§ 84., 86. и 87. кр. суд. поступка.

Чл. 14.

При предаји хране, преобуке и осталих потреба, треба строго пазити, да се не увесе какво писмо, којим би се кривац обавештавао о чему, или каква алатка, којом би се могло обити или пресећи гвожђе, или пробити апсански зидови и извршити бегство.

Чл. 15.

Завреме од 15. октобра па до 15. априла, кад год је према хладноћи потребно, загреваће се собе притвореника.

Осветљење ће се такође давати за сваку собу и то које је јевтиније, или здрављу нешкодљиво.

Лети од 15. априла до 15. октобра може горети лампа или свећа до 10 сати у вече, а од 15. октобра до 15. априла до 9 сати у вече.

Кад осветљење и огрев набављају сами притвореници, могу га употребљавати како они хоће, у колико се то не коси с хигијенским прописима или прописима и наредбама о сигурности и безбедности зграде и притвореника.

Чл. 16.

Огрев и осветљење, које даје држава, наплаћиваће се од имућних притвореника на начин, који буде прописан у смислу § 327. кр. суд. поступка.

Чл. 17.

Кад полицијска иследна власт нађе, да притвореног треба ставити у оков у смислу чл. 140 кр. суд. поступка, она ће га оковати, али тај оков не сме бити тежи од 5 килограма и 120 грама (§ 14. кр. закона).

У случајевима кад су притвореници или осуђеници немирни тако, да су спасни за органе власти или друге притворенике, и у случајевима кад је опасност да при спровођу могу побећи или на кога на-срнути, могу се притвореницима или осуђеницима метнути на руке лисице — негве — које власт треба увек да има. Везивање не сме бити ни у ком случају. Исто тако лисице се ни у ком другом случају не смеју употребљавати.

Чл. 18.

Притвореници, чије бављење у опште не сме бити дуго код полицијских власти (§ 156 кр. суд. пост.) не могу се употребљавати ни за какве радове државне и општинске. Они могу радити само оне послове, који су у нераздвајној вези са њима самим и њиховим сопственим потребама, као: чишћење своје собе, сечење дрва за огрев итд.

Од ових послова увек ће се поштедити они притвореници, који по своме дотадашњем положају у друштву и карактеру, треба да буду од овога ослобођени.

Органи, који наређују притвор оваквих лица, обавестиће о овоме апсанцију и служитеље у самом часу притварања.

Употреба притвореника за послугу при канцеларијама одлучно се забрањује.

Чл. 19.

Према притвореницима не смеју се предузимати никакве мере, па ма у коме то облику било, којима би се ишло на то, да се они силом нагнају на признање.

Физички насртаји, *хинописије*, намерна кињења и мучења, која би иследници и служитељи предузимали према притвореницима, строго ће се казнити административно-дисциплински, а према величини кривице и по кривичном закону.

Претрес, који се редовно врши у смислу § 139. кр. суд. пост. над притвореницима, мора се увек вршити у присуству грађана, одређених у смислу § 28. истог закона, и они ће потписивати протокол претреса, како би се избегле све незгоде, које могу наступити при друкчијем поступању.

Чл. 20.

Одпостељних ствари притвореници могу добавити од својих кућа што хоће.

За оне, који то немају, треба да се направе прости кревети од дасака, у колико се то може према средствима, којима надлештва располажу из кредита на храну и одржање сиромашних притвореника.

Чл. 21.

Притвореници, који се затекну у притвору прве недеље божићнег или ускршнег поста, морају постити и причестити се у смислу Височајше уредбе од 10. децембра 1846 год. В.Н. 1379 (Полицијски Зборник стр. 40), ако су православни.

Ко нарочито не би хтео постити и причестити се из каквих оправданих разлога, неће се на то силом нагонити.

Чл. 22.

Кад се притвореник разболи, па то апсанција сам примети или притвореник изјави, одмах ће се известити иследник или онај који га заступа, како би се позвао лекар ради лечења, ако га у месту има.

Болесни притвореници могу о своме трошку звати кога хоће лекара.

Кад у месту притвора нема лекара, а притвореник је озбиљно оболео, онда ће се под строгим надзором спровести првој државној болници на лечење.

Трошкове око лечења имућни притвореници сnose сами, а сиромашни се лече о државном трошку.

Чл. 23.

Ако лекар нађе, да је болест такве природе, да се у апсани не може лечити, власт ће спровести притвореника у болницу.

Ако је оболели притвореник био у окову, па лекар изјави, да би му према стању болести требало окове скинути, одмах ће се то учинити.

Чл. 24.

У свима случајевима, кад се притвореници откивају или спроводе болници, треба одредити чувара, који ће пазити да притворени не побегне, или да се с киме не састаје и истрагу осујети.

Чл. 25.

На случај, да притвореник *наирасно умре* у притвору, одмах ће се звати лекар да констатује узрок смрти и о томе изда власти писмену изјаву, па ће се тек тада мртав предати фамилији, ако ову има; иначе ће се предати општини ако је из места притвора, а ако није, онда ће

се сахранити о трошку државном, по обредима цркве којој припада, водећи рачуна, да то буде са највећом штедњом и што простије.

И ови трошкови падају на терет кредита за храну апсенника.

Чл. 26.

Сви они, који су осуђени на затвор за иступна бепчасна дела, држаће се редовно затворени у соби као и притвореници (чл. 5. ових правила).

У ред ових осуђеника долазе и они, који су осуђени за разна кријумчарења по царинском закону и законима о монопољу дувана, соли и установи нових државних монопола.

Ако су пресудом осуђени и на рад, онда ће се гонити на државне или општинске послове у смислу § 312. крив. закона.

Чл. 27.

Они осуђеници, који су осуђени за остала иступна дела по III части кривичног закона, или по коме од специјалних закона, од стране полицијских и општинских власти, или су осуђени од стране других власти на полицијској или општинској власти дата пресуда на извршење, могу се држати дању и ван апсана, по дворишту надлежства код којег издржавају осуду; али никако и ни у ком случају не могу се пуштати ван дворишта дотичног надлежства.

Ноћу морају редовно бити затворени

Чл. 28.

И осуђеници из чл. 26. и они о којима говори чл. 27., могу се држати и више њих у једној соби, с обзиром на хигијенска правила, а могу се држати и сваки засебно ако има просторија, и ако они то изазову својим неисправним држањем према органима власти.

Чл. 29.

Све оно, што је напред речено о храни, огреву, осветљењу, болести ит.д. притвореника, важи и за осуђенике, нарочито чл. 18. о угледним и часним лицима.

Чл. 30.

Отпочети затвор не може се прекидати ни из каквих узрока.

Чл. 31.

Малолетне осуђенике треба држати одвојено од професионалних коцкара и варалица, као и од свију оних, који су у поврату (рецидивисте) за крађе, преваре и т. слично.

По издржаном затвору ових малолетника, увек их треба предавати породици ако је у месту или близини, како би од ње били прихваћени и упућени на поправку; а ако породице немају, онда их сама власт треба благим саветима да упути у службу и постара се по могућности да им нађе згодно место и заштиту разумних и добрих људи, ако нису са свим посрнули и постали непоправљиви.

Чл. 32.

Све оно, што је напред речено о притвореницима и осуђеницима код полицијских власти, важи и за притворенике (§. 132. кр. с. п.) и осуђенике општин-

ских власти или оних, над којима оне извршују пресуде других власти.

Чл. 33.

Да би се знало, који ће од служитеља одговарати за ред, чистоту и остало у апсанама, власт ће одређивати једнога од својих служитеља за апсанцију нарочитом својом писменом одлуком

У местима, где има жандарма, апсанција ће се редовно узимати из редова ових.

При одређивању лица за апсанцију, увек им треба саопштити ова правила на потпис, како би били ближе обавештени о својим правима и дужностима, а треба им, сем тога, увек прочитати и законске одредбе, које говоре о казнама, којима они подлеже за бегство притвореника (§ 99. и 347. кр. закона).

Чл. 34.

Апсанција и остали служитељи морају човечно поступати са притвореницима и осуђеницима; иначе ће они бити кажњени за нечовечно поступање.

Чл. 35.

Свака повреда ових правила, у колико не прелази у кривична дела, која се казне по кривичном закону, казниће се административно дисциплински.

Казне ће ове према апсанцији изрицати старешина надлежства, односно војни старешина, а према другим лицима надлежне старешине по закону.

Чл. 36.

Ова правила важе после шест дана од дана кад се обзнане у „Српским Новинама“, и од тада губе своју снагу и важност све наредбе и прописи, административне природе, који би били противни овим правилима.¹⁾

ПБр. 10630.

15. маја 1906. год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

НАРОЧИТА КВАЛИФИКАЦИЈА ПРАВНИШТВА

у државној служби

а с обзиром на начелну подвојеност административне и судске власти.

(НАСТАВАК)

По назорима д-р Штелцела, који нису произвољни, већ имају свој разлог у значајном искуству, који му даје и катедра и положај председника правничке испитивачке комисије, предавања у семинарима, која, не губећи из вида теорију, имају још и практични значај, издижу се изнад обичних, строго теоријских предавања; на њима ученик постаје свестан теорије и значаја, који она има, јер боље

појима циљ, коме као правник има да служи и улази дубље у садржину начела, у њихов прави смисао. Због тога, студенти више су одани практичним предавањима у семинарима, него строго теоријским часовима уобичајене универзитетске наставе. А већ сама та околност од великог је значаја „јер није за препоруку, нити треба помагати ону наставну методу, према којој се ученик показује немарљив, већ методу, која је успела да од немарног створи вредног студента. У добу слободне наставе и учења, то је највећа услуга коју може дати универзитетско образовање.“ Истина, оваква новина у настави дала је разлога многим професорима, да учине приговоре, који имају формални карактер бојазни, да ће им се утицај наставнички изгубити, да ће им се многи ученици отети, управо еманциповати од тога утицаја, на начин, који није у њиховој могућности, да их сузбије и да их заблуде ослободи. Али ове присталице строге теоријске наставе заборављају, да критеријум студената може имати ослонца, па самим тим и разлога, у неоспорно очевидним користима, које даје начело слободне наставе, начело потпуног самоопредељења ученика, који им се од професора боље допада, који је тај, који њиховој професионалној каријери и будућности даје више шанса за успех. И под утицајем своје сопствене критике, засноване на сопственом размишљању, шта је то, што један начин предавања одликује од другог, шта је то, што им у разумевању правничког фаха даје више могућности, није никакво чудо, што многи студенти налазе више интереса, па самим тим и више укуса за наставу, која спајајући теорију са практиком ангажује у већој мери пажњу и интерес правништва, него онај систем предавања, који на ту везу заборавља; коме се, под ауторитетом класичног наставног плана, чини, да је правник само онда јак, кад он сем строго доктринарно изговорених теоријских скрупула не чује ништа друго; кад он управо, треба да се запањи испред теоријског величанства професорског ауторитета, који му на латинском језику, са цитатима, који су страни његовом духу и разумевању, износи сав сјај правништва не у ономе, што оно данас јесте, него у ономе, што је бриљантни сјај правничке величине римског народа умео да испише у времену, које је тако много удаљено од данашњег. Константујући тај факат, да студенти узимају јачег учешћа у семинарима и у опште на практичним предавањима, д-р Штелцел правда и објашњава тај факат моћним утицајем практичног правног живота и личне радње студената, према недовољном, или у опште малом утицају теорије и у мањој приступачности туђих мисли. У вези с оваквим напоменама д-р Штелцел наводи, да се један број универзитетских професора не може ослободити разложних приговора и пребацивања, што су главну пажњу обратили само на претрпаност материјала, а самим тим на број часова и диктандо.

И кад д-р Штелцел мисли, да може овакав приговор учинити настави на прав-

¹⁾ Ова су правила обнародована у Српским Новинама 27. маја тек. год. Ур.

ничким немачким факултетима, шта ли би се тек, могло пребацити методи наше факултетске правничке наставе, која на диктандо и на табаке тако много, па ако хоћете, скоро искључиво рачуна. Безброј грубих примера, сваке године потврђују да сироти студенти све своје знање треба да покажу у рецитовању текста, који је у табацима исписан, табацима које они морају прелиставати обично у очи испита и без икаква појимања и без икакве везе са практиком, на коју се поједини теоријски ставови односе. Ово чини да се многи студенти стављају у положај, да пошто по — то науче текст, а не начела, и да мисле, да су добро савладали посао, ако су успели, да што више табака прочитају дневно, и да што више текста, и ако само моментано, из прочитаних табака запамте. Какве погрешке неће човек да нађе у оваквим ђачким табацима, по свој прилици услед погрешних забележака студената. Чудновато! Што већег материјала теоријског, али и тако сређеног и тако пробраног и стилизованог, да се обично нема куражи, да се тај текст штампа на доктринарну одговорност професора, чији диктандо изражава. Често у једном истом табаку могу се наћи ствари, које дају савим супротна обележја једног истог принципа, или што је још горе, сâм принцип на тако накарадан и несрећан начин изражен, да ви ни у основи не можете разумети какав смисао има, или му смисао разумете на начин, који је самом начелу у основи противан. Тежња за доктринарном фразеологијом и претрпаном материјалу у толико несрећније карактерише факултетску наставу онда, кад су професори релативно лакши људи, кад својим научним материјалом не владају довољно јако; или управо, кад се нису уздигли на висину једног критички израђеног и потпуно спремног наставника, који зна све главне и за и противразлоге система, по коме свој предмет предаје. Ми озбиљно питамо нашу правничку интелигенцију: каква је укупна начелна спрема једног просечно образованог правника, за потребе државне службе и за оцену његовог општег образовања у друштву факултетски образованих људи? А кад је реч о маси нашег правништва, ми ово питање још и поштравамо и социјализирамо апелом на све савесне и у истини спремне правнике, да нам одговоре: које је то поље, на коме се наше правништво одиста одликује, у коме броју његових чланова и у којим облицима његовог јавног позива и рада? У вези с овим, није неоправдано запитати чак и то: шта је то, што нам конкретно, али јавно изражава спрему и наше највише правничке интелигенције, њеног најауторитетнијег представништва професора правног факултета, не рачунајући ту, често веома добро квалификоване изузетке и читаве деценије, у којима су се такви изузеци јављали. Оно, што у првом реду треба да даје доктринарну квалификацију таквим људима, а на име: јак стручни литерарни рад, колики је, код којих и где је објављен; а у колико је реч о млађој наставничкој генерацији, у чему се ти њихови радови састоје? Јесу ли то, одиста, системски

развијена, крупна начелна питања, која крећу науку напред, или бар доприносе начелном преображају појединих наших важнијих установа и система, на којима су те установе засноване? Да, да, коментарише појединих параграфа. То је одиста поље и за најмање одговоран и за најопширнији рад; али мучно, да тај обим и значај рада, бар онда, кад постане правило и кад нема и сувише велики начелни значај, мучно, велимо, да би такав задатак литерарни требао да иде даље од амбиције једног обичног, и то паланачког судије првостепеног суда!

Сувопарно излагање теоријских скрупула у облику уобичајеног професорског диктанда није оно исто, него је, напротив, много удаљено од живе наставничке речи, од тога, што правници зову: „*Viva vox magistri*.“ Ако би студент могао да чује од професора искључиво речи исписане у табацима, зашто би морао долазити на правдање? Није ли паметније провести то време, у таквом случају, у топчидерском или калимегданском парку, а код куће прочитати те речи онако исте и у оном броју, у коме их већ садрже његови хектографисани табаци? Критикујући овакав систем наставе као чисту штету, која сналази и студенте и државу, д-р Штелцел наводи један истинити случај малера, у коме се је нашао један доцент извесног немачког универзитета, који је имао обичај, да своја предавања саопштава искључиво у облику диктанда, па објашњава смисао тога малера у овоме: једнога дана, кад је на предавање дошао, нашао је исти доцент једну цедуљицу на катедри, са овом фразом: „па зашто не упутите вашу служавку?“ И збиља, писац те цедуљице имао је право. Не би ли и једна по прилично писмена служавка, или у опште која друга особа, могла прочитати оно исто, што и професор, ако је читање текста све, што један професор треба на часу да да?

(наставиће се)

Милутин А. Поповић.

О СЛОБОДИ ВОЉЕ И ОДГОВОРНОСТИ

(НАСТАВАК)

В. Слобода воље и непосредна свест о слободи.

Питање о слободи воље не би никада ни постојало, када ми не би непосредно били свесни извесних радњи у нама, које нам изгледају да потичу непосредно од нас самих и да их ми вршимо без икаквог морања, т. ј. да смо сваку такву радњу место што смо је извршили, могли и не извршити, сваки од нас осећа — да наведем један већ наведени пример — да му је потпуно у власти, да своју леву руку у моменту кад то хоће дигне или остави спуштено, или да у даном моменту дигне место леве десну руку, сваки од нас осећа да сваку од ових разних радњи може с истом лакоћом у истом моменту извршити или неизвршити, или, што исто значи, да је, ако је једну од њих у да-

ном моменту извршио, могао место ње другу извршити. Овај пример најбоље показује у чему се састоји наше наше непосредно осећање, наша непосредна свест о слободи, и он у исто доба показује откуда и наше уверење, да се не само осећамо слободни, него да смо доиста и слободни: ово осећање о слободи наших вољних радњи тако је јасно и тако му никада искуство не противречи (никада се не дешава — осим у анормалним случајевима — да нашој вољи, да руку дигнемо дизање руке не следује), да нам изгледа немогуће замислити, да нас оно вара, да нам оно предочава нешто чега у ствари нема.

И доиста заступници слободне воље, индетерминисти, позивају се за доказ свога тврђења у првом реду на ово непосредно осећање наше слободе. Међу тим противници слободне воље, детерминисти, истина не одричу егзистенцију самог овог осећања у нама — јер је егзистенција његова јасна и несумњива — али тврде, да је исказ његов нетачан, да се ми истина осећамо слободни али да нисмо и у ствари слободни, да нас наша непосредна свест у овом као и у многим другим приликама вара.

Шта ово тврђење о илузорности наше непосредне свести значи, видиће се из следећег. Да нас наша непосредна свест као таква не вара, т. ј. да је све оно што је у свести дато за свест и у свести онако дато као што се представља да је дато, у то не сумња нико па ни детерминисте. Да ја ово сада пишем, да су слова и хартија за моју свест оваки и оволико велики као што их видим, то је несумњиво, јер признати све ово да постоји значи просто рећи, да ја у овом моменту, када пишем, постојим, а само луд човек могао би тврдити, да онда, кад мисли да постоји не постоји, могао би сумњати у своју сопствену свесну егзистенцију. Према томе и детерминисте када тврде, да наше непосредно осећање слободе вољних радњи постоји, тиме просто тврде, да је то осећање факт наше неповредне свести и да се као такво не може одрицати. Међу тим и ако нас наша непосредна свест као таква не вара т. ј. не вара кад смо у питању само ми поједини свесни субјекти без икаквог обзира на оно што ван нас, што у спољњем свету постоји, ипак одмах морамо признати, да нас наш анепосредна свест може и варати, на име чим нам наша непосредна опажања имају да буду гласници онога што се у спољном свету налази, чим наше чулне преставе односимо на спољне објекте ван нас.

Да се схвати у чему се састоји варање наше свести у овом односу њеном на спољни свет, ја ћу навести неколике примере, који ће то објаснити. Кад штап метнем у воду он ми изгледа преломљен, међу тим чулом пипања уверавам се, да он није и у ствари преломљен, већ да је остао исти онако прав какав је био и кад се ван воде налазио: у овом случају дакле моја ме непосредна свест вара о томе какав је штап у ствари, споља, ван мене јер у њој се он јавља као преломљен, док је у ствари непреломљен. Пре свега ја

морам претпоставити — и овај ме случај непосредно нагони да ту претпоставку учиним — да опажени штап и стварни штап нису једна и иста ствар, јер кад би они били једна и иста ствар онда би за мене било немогуће да за штап, који ми у води изгледа преломљен, тврдим, да није и у ствари преломљен, јер онда би преломљени штап у води био исто тако стваран као и непреломљени штап ван воде, што је очевидно нетачно. Према томе кад тврдим да ме свест, опажајући да је штап у води преломљен, вара, онда то тврђење може само значити, да моје опажање штапа (или да опажени штап) и стварни штап нису једно и исто, да ја стварни штап у опште не могу ни да опазим, да су сва моја опажања, да су сви чулно опажени објекти само преставе, садржаји моје свести и да ван мене не постоје. Тиме што ја тврдим, да су ствари које ја опажајам само у мени, у мојој свести и да ван мене не постоје, ја тиме не одричем да има ствари ван мене, шта више егзистенција тих спољних ствари је несумњива, јер без њих ја не би имао никаквих опажања у себи, објекти мога опажања доказ су да тих спољних ствари има и ако их ја непосредно као такве не опажајам. Доиста данашња физика и узима, да се у спољњем свету налазе само молекули и атоми, који се крећу у празном простору, а које ми не опажамо; наша опажања постају у нама тек утицајем тих спољних ствари односно њихових кретања на наше чулне органе (треперење етера производи у оку осећај светлости, треперење звука у уху осећај слуха и т. д., светлост и звук као осећаји постоје само у нама).

Чим се на тај начин потпуно издвоје спољни, физички (материјални) и унутрашњи, психички (духовни) свет одмах нам постаје јасно како и у коме нас смислу наша непосредна свест може варати. И опажени штап ван воде, који се опажа као непреломљен, и опажени штап у води, који се опажа као преломљен, само су објекти нашег опажања и ван нас не постоје. Оба та опажена објекта, обе те чулне преставе односе се на један и исти стварни објект на стварни штап. Тај стварни, објект остаје као стварни објект онако непреломљен у (стварној) води исто као што је био кад је био и ван воде, међу тим он нам се у том случају јавља у нашој свести као преломљен. То значи, да се наша чулна представа стварног штапа у једном случају слаже тачно са стварним објектом штапа, док у другом случају то слагање не постоји; у једном случају и у нашој представи јавља се штап исто тако непреломљен као што је и у ствари (т. ј. као што је и спољни стварни штап штап ван нас) непреломљен, у другом случају пак он се јавља у нашој свести као преломљен, док је у ствари непреломљен. У чему се дакле састоји варање наше свести у овом случају? Оно се, као што се види, састоји у неслагању нашег опажања са објектима спољњег света. Сад се тек може разумети наше тврђење, да нас наша непосредна свест као таква не вара, да је оно што постоји у нама, што је свесни садржај нашег опажања, за наше опажање онако

како се преставља да је, и да нас наша свест, наше непосредно опажање може варати само у односу на спољни свет, на ствари које су ван нас, ван наше свести. Наша чулна опажања у води преломљеног и ван воде непреломљеног штапа као чулна опажања имају подједнако право на признање своје егзистенције од наше стране, обоје су као чулна опажања непосредна факта наше свести, и према томе у свести су оба на исти начин реална. Али та два факта опажања немају исту вредност и у односу на спољне ствари које представљају, јер један од њих тачно представља спољни објект, на који се односи, док други то не чини. Наша свест нас може дакле само варати у односу на егзистенцију ствари које су ван нас, иначе су за непосредну свест сва њена опажања, сви њени искази подједнако тачни.

(наставиће се)

Д-р Бранислав Петронијевић.

СМРТНЕ И ТЕЛЕСНЕ КАЗНЕ

по старом српском законодавству

(НАСТАВАК)

Овакви случајеви били су изузеци али су постајали све чешћи у колико су мекшале друштвене нарави тако, да су доцније у неким крајевима сасвим потисли крвну освету. Крвна освета постала је изузетак а откуп правило. Сличан развитак морао је бити и у нашем друштву до појаве писаних закона. На ове промене нема сумње да је и хришћанство имало јак утицај. Чим је српска држава почела стајати на своју снагу, а државна организација потискивати организацију крвног сродства, изменили су се и односи између преступа и казне. Место друштвених група основаних на крвном сродству јавља се држава као целина и она сматра за своју дужност да ради против убиства и да гони убице. Она не укида накнаду, која се при мирењу давала за крв, али поред накнаде тражи за себе још и глобу, тражи вражду. Из тога излази да се глоба, коју је стара српска држава тражила за крв убијенога, звала вражда, а вражда у неким законима далматинских градова. Реч вражда, долази од речи враг (као од крив, кривда; од прав правда) што значи непријатељ. У правном значењу вазда је означавала суму новца, која се узимала за убиство.¹⁾

У колико се види из наших споменика први пут налазимо овај израз употребљен у повећи Краља Стефана Уроша (1242 до 1276), која је дата Дубровчанима, затим за владе краља Милутина итд. Међутим колико се може видети из старих споменика, држава није укидала ону накнаду, коју је имала породица убице или сам убица да даде сродницима убијенога, већ се држава сама бринула за своју вражду.²⁾ И ако су у старој српској држави посто-

јали писани закони, у којима је била одређена казна за убиство, а које је више примењивала црква, или црква тражила од власти да се примењују, то су ипак доста дуго остали у снази патријархални обичаји. Колико су дубоко биле укорењене патријархалне мисли о вражди и о кривици убиства показује једна веома драгоцену дубровачку белешку о преговорима, који су баш по том предмету вођени међу кнезом дубровачким и краљем Милутином. Та је белешка из године 1308, и у њој се говори, како је вајкадашњи обичај за свих дотадашњих кнезова дубровачких и краљева српских, да Дубровчанин плаћа вражду (глобу за убиство), кад се догоди да Дубровчанин убије српскога грађанина, а српски грађанин, ако би Дубровчанин био убијен. Дубровачки кнез тога времена, држећи се новијега сматрања, хтедне да уведе казну смртну за убиство, али наиђе на отпор и у самим Дубровчанима, који су такође хтели да држе стари обичај. Тога ради кнез и опћина дубровачка пошљу тај спор на пресуду у Млетке. Из Млетака их улусе да виде прво, били српски краљ пристао на такту промену за своју земљу, и били хтео дати реч, да ће он такво кажњавање убиства вршити у своме подручју. Краљ Милутин, пред којег је тај предмет дошао, одговори: да он никако не пристаје да у својој земљи место вражде уводи смртну казну за убиства не за то, што би хтео штедити крв својих поданика (quod nolebat spargere sanguinem suorum), већ што жели да чува и држи стари обичај вражде својих предака и свој (sed volebat servare et tenere antiquam consuetudinem vrasdae praedessorum suorum et suam). Ово је краљ и заклетвом потврдио.³⁾ После Краља Милутина, вражда, као што ћемо видети доцније, губи свој значај особито у оно време кад Душан даје свој законик и утврђује писмено суђење на основу писаних закона.

Тако је крвна освета, управо правило друштвенога уређења основаног на крвном сродству да се тражи глава за главу и крв за крв, мало по мало и у српском друштву током средњих столећа замењивана откупом сродницима и враждем држави, докле најпосле држава није сама узела на се дужност да казни убице.

Смртне казне.

Пре него што пређемо да говоримо о смртној казни код нас и разним облицима њеним, који су код нас примењивани у разним временима, да наведемо како груписе смртне казне чувени зналац етнологске јуриспруденције Д-р Алберт Херман — Пост (Dr Albert Herman Post) у својем научном делу Grundriss der ethnologischen Jurisprudenz.

Пошто је д-р Пост проучио правне односе и обичаје код разних народа целог света и племенских група, то је резултате својих научних истраживања изнео у горе поменутом делу. На оном месту где говори о смртној казни вели, да се смртне казне налазе код свију народа

¹⁾ В. В. Јагич. Законъ Винодолскій. С. П. Б. 1880. стр. 44.

²⁾ Ст. Новаковић. Село 92.

³⁾ М. Пуцић, Споменици Српски књ. П. стр. 152 до 153. — Ст. Новаковић. Село стр. 92—93.

на земљиној кугли у свима облицима, који се само могу замислити. Мучно је наћи ма какав облик смртне казне, који већ није познат у ранијем казненом праву.

Све смртне казне у главноме се могу поделити на ове групе:

1. У ову групу долазе смртне казне у којима се преступник лишава неким оруђем најглавнијег дела човечијег тела. Овде долази у целом свету раширена смртна казна *сечење главе*. Она се извршује оштрим инструментима, било ножем, било секиром или каквим мачем. Неки народи извршавали су смртну казну пробадањем. Тако н. пр. кривца ће пробости копљем или сулицом, или ће га *вргнути на колац*.

2. У другу групу долазе смртне казне где се преступник кажњава *вешањем* о какво дрво, или се обеси на вешала, или се удави затезањем ужета обавијенога око врата. У ову групу смртних казни долази и закопавање живих или зазиђавање живих тако да од глади морају умрети. Ово закопавање често бива пошто се осуђеник прободе коцем. Или се закопа цело тело само се остави глава да вири из земље, па после разбијају главу ударцима; или се остави изложен жеви сунчевој и инсектима. Најпосле у ову групу долази и казна бацање у воду, где се преступник најпре метне у какав чак често пута заједно с каквом животињом.

3. У ову групу долазе смртне казне, при којима се преступник *сипаљује* или *сажесеже*. Сипавање кривца бива или на гломачи, или се преступник умори сипањем у уста или у уши растопљеног метала или кључалих течности. Ова се казна извршавала и прободом усијаним штапом или кувањем кривца у води, уљу или у вину. Или се кривца нагони да обухвати усијани стуб.

4. У ову групу долазе смртне казне, које доносе смрт услед шибе. Тако овамо долазе дегенеци по табанима док смрт не наступи, или батине по потиљку. За тим каменовање, која се казна извршује тако, да народ преступника камењем затрпа, или да се на преступника баца тежак камен да га размрска. Овамо долазе и смртне казне, које се састоје у *черечењу тела* на четири или више комада, за тим стругање тестером, прикивање на крст, ударање на точак. Овамо најпосле долази и смртна казна, при којој смрт наступа услед драња коже.

(наставиће се)

Миленко Вукићевић.

ДЕСЕТИ КОНГРЕС

међународног криминалистичког удружења

— држан од 29. августа до 2. септембра пр. год. у Хамбургу —

(НАСТАВАК)

5)

Саопштења

1. О реформи оптужног поступка.
2. О поступку код престапа и истуна.
3. О условној осуди.

Пошто конгрес и даље потврђује корист, која се има од установе ус-

ловног осуђивања, даје у исти мах већу важност условној осуди коју доносе судије него административне власти.

4. О транспортацији.

5. О трговини с белим робљем.

Конгрес изјављује своје пуно одобравање за законске, управне и полицијске мере, које је међународна конференција у Паризу усвојила.

Односно друге резолуције:

Конгрес изјављује између осталог, да сам факт, да се пунољетна женска лица домањују у циљу неморала, представља све правне и законске особине једне кривичерадње, није постигнут споразум и решење је одложено за други пут.

Ето то су у главном питања, која су досадашњи конгреси расправљали, а сад да се осврнемо и на рад овог последњег, десетог конгреса.

* * *

Првог дана конгреског рада поздравно је чланове конгреса сенатор *д-р Лауенберг* у име хамбуршког сената. „Особито је обележје Хамбурга“, рекао је он, „да га у првом реду занимају међународни економски односи, нарочито с обзиром на светску трговину и бродарски саобраћај. Али тај саобраћај доноси са собом и међународни злочин и потребу истраживања средстава за борбу против њега. Борба против злочина стара је као и човечанство. Али се у току времена често мењао начин борбе као и назови о томе, шта се има сматрати као злочин. Са напретком културе и кривично се право мења. Једва, ако је сто година од последње парнице против вештица, а од ортурне пак, колики нас рок дели од онога времена! Ипак се не да опазити, да социјални напредак последњег времена почиње утицати и на наше правно схватање, и да реформа старог права налази све то више одзива. Статистика нас учи, да се није намножио број злочина у опште, али да се знатно умножио број непунулетних злочинаца и број у поврату. Карактер злочина добио је друго лице, неурастично, болесно, злочинци иду за грандиозношћу, врше дела по ванредно рафинираним методама, те дочекасмо да наше казнено право сами злочинци претекосе. Моја је искрена жеља“, завршио је говорник: „да и садашњи рад Међународног криминалистичког удружења, као и досадашњи допринесе томе, да се разбистре и приведу решењу важна питања, која нам ваља решити“.

За овим се приступило избору бироа. За почасног председника изабран је сенатор *д-р Лауенберг* а за потпредседнике: председник првостепеног суда у Хамбургу *Енгел*; *Отора* шеф полиције у Паризу за француску групу; проф. *д-р Грос* из Граца за Аустрију; проф. *Тори* из Копенхагена за Данску; проф. *д-р Ј. Шиловић* за хрватску групу; *Цилфен* председник суда за Холандију; *д-р Бисонкидес*, адвокат за Грчку, проф. *д-р Хафтер* из Цириха за Швајцарску.

За тим је председник конгреса проф. *Пренс*, ђенерални инспектор казнених за-

вода у Брислу прочитао своје предавање „О тешкоћама казног проблема у садашњици“.

У духовитом уводу изводи говорник, како је пре сваки држао, да је казна једини лек и једина накнада за извршено дело. „Расправе старијих правника подсећају на хирурге, који су се код болесникове постеље посвађали о врсти болести а заборавили на самртника. Данас се бавимо са болесником. Не задовољавамо се тиме да оцењујемо дело већ и саму индивидуу. За једне (Ниче) је злочин прилепљива болест од које ваља чувати здраве удове организма. Казна се по овом схватању има ограничити на дела противна развоју живота, али онда има да буде без милосрђа. За друге (Толстој) је злочин један облик опште болести. На болу ваља одговорити милошћу, саучешћем и саучешће ваља да влада светом. Тако се показује борба назора у тачкама, о којима се пре није никада расправљало. Особито су два разлога несигурности, који лебде над главним принципима казног права: један се односи на појам одговорности а други се односи на комплекситет модерног живота. Принцип одговорности мора пасти а у место њега доћи ће принцип социјалне одбране. У пракси први принцип заступа бранилац а други дужавни тужилац, и судија мора ићи средином између обојих. Казна мора бити одмерена према величини опасности, коју учинилац пружа. Задатак је судијин да се по могућству мањим злом за кривца побрине за што већу социјалну сигурност. Класична школа имала је и сувише једноставно схватање одношаја нашега „ја“ према свету и самога света. За то је исправно Листово гледиште, да је криминалитет у свом основу један облик социјалног живота. Казнено право нема апсолутан карактер као трговачко право или грађанско право. Њему је задатак да у међусобним односима људи, влада одређен релативни ред, да штити живот, част и имовину грађана. Слаба је страна класичне школе, што је она сматрала злочин као прост правни феномен, што је повукла тачну границу између злочинца и поштена човека, што се борила противу злочина само са жандармеријом, законима и апсанама. Данашњи судија не сме познавати само закон. Наука о социјалној одбрани је наука о човечности и о животу. Ваља тежити не математичком израчунавању трајања казне већ методичкој класификацији злочинаца и у исти мах пронаћи одговарајуће мере за њихову природу. Није потребно познавање закона већ познавање људи. Од типова, који пред суд долазе ваља на антисоцијалне пазити, болесне лечити а несрећне штитити. У борби против антисоцијалних елемената, који чине извор за поврат морамо бити на чисто, да је већина осуђених већ у поврату и да их има у разним крајевима света да првом приликом произведу неред. У погледу несрећника морамо се држати васпитног принципа. Ваља разумети, да и један безначајан организам може користан бити. То је могуће нарочито код непунулетних деликвената, за које се

већ данас многе државе брину, да их ваљано васпитају. Баш увек нећемо од њих створити корисне грађане, али ћемо их бар спасти, да не буду несрећни. Пред напуштеном децом престају тешкоће казненог проблема. Ту нема ни правника, ни социолога, ни лекара већ само људи готових да друге помогну⁶. (наставиће се)

ПОУКЕ И УПУТИ

Један случај из § 87. еснафске уредбе.

В. С., трговац из Мрчајеваца, обратио се Министру народне привреде, и молио га, да му изда уверење ради протоколисања своје трговачке радње. Уз молбу поднео је и еснафско писмо, издато му од еснафа трговачко-бакалско-терзијско-абацијског у Пожези 11. новембра 1904. године, које је потврђено од стране власти среза пожешког.

Министар народне привреде одбио га је од овог тражења, налазећи, да трговачко-занатлијски еснафи немају ослонца у уредби о еснафима, по којој — § 88 — еснафи могу бити или трговачки или занатлијски.

По изјављеној жалби, Државни Савет одлуком својом од 11. априла 1906. год. Бр. 3157. поништио је ово решење министра народне привреде са ових разлога:

Кад стоји факт, да је еснаф трговачко-бакалски и терзиско-абацијски, по одобрењу полицијске власти, као надлежне према § 95. еснафске уредбе, конституисан у Пожези, и функционише, као што се види из жалитељског еснафског писма потврђеног надлежном полицијског влашћу, онда Министар неумесно спори правну важност издатог еснафског писма, жалитељу, јер по § 87. поменуте уредбе права, овим еснафским писмом задобивена не могу, ни привремено, ни за свагда, другојачије бити изгубљена, до само у следству законите судске пресуде.

Једном добивено право лекарске праксе не може се ништити доцнијим решењем.

Д-р. Марија З..... лекар, писменим актом од 23. јуна 1905. године представила је Министру Унутрашњих дела, да је као добровољни лекар у болници женског друштва у Београду, по изузетној дозволи Министарства Унутрашњих дела СМ 2231 и 2297/877. год., полагала и 19. новембра 1877. године с успехом положила такозвани колоквијум; да је на основу овог испита решењем СБр. 2378. од 24. новембра 1877. године добила изузетно право на праксу, — да је решењем СМ 1876. од 26. априла 1882. године, на основу поново извршене оцене њених квалификација од стране Глав. Санитетског Савета, одобрен њен избор за лекара општине београдске, — па молила, да јој се раније прибављено право праксе у Србији поврати, а обећала је, да ће испунити све услове, који јој за исто буду тражили.

Решењем својим од 6. септембра 1905. године СМ 9811., Министар унутрашњих

дела одбио ју је од овог тражења, из ових разлога:

1. што се, без пријаве, из Србије одселила, тиме своје право напустила и праксу у Србији за дуги низ година прекинула, и

2. што ни до данас није испунила захтеве ни тач. 1-ве чл. 9. измена, ни тач. 2. чл. 16. закона о уређењу санитетске струке, на име ни до данас није прибавила српско поданство, а без испуњења ове погодбе, и поред постојећих ранијих решења, њој се сада као страном поданици не може признати и одобрити право праксе у Србији, јер би то било противно позитивним одредбама закона.

На случај да молила пређе у српско сажитељство, њој ће се, на основу раније положеног колоквијума, као еквивалента државном испиту, и постојећих решења као стеченог права, дати дозвола на праксу у Србији, а под ограничењем одредаба из тач. 3. чл. 14. закона о уређењу санитетске струке и чувању народног здравља.

По изјављеној жалби противу овога решења Министровог, Државни Савет одлуком својом од 21. децембра 1905. године Бр. 8942., поништио је ожалбено решење из ових разлога:

Као што се види из акта, жалитељка је г-ђа Марија, као страна поданица, пре закона о уређењу санитетске струке, по положеном колоквијуму, а по решењу од 24. новембра 1877. године СБр. 2378. добила право лекарске праксе у Србији, а по решењу од 16. априла 1882. године СБр. 1876. одобрено јој је, да буде и лекар општине београдске, где је служила до 1883. године, када је, услед ондашњих политичких прилика морала Србију напустити. Доцније, кад се вратила у Србију, на основу раније добивеног права лекарске праксе, тражила је и добила, по решењу од 12. јуна 1886. године СБр. 2263., право да може продужити лекарску праксу у Београду, и по прописима тадањег закона о таксама платила 100 динара таксе за ту дозволу.

Према овоме, кад се у ожалбеном решењу признаје, да је жалитељка већ стекла право слободне праксе, Министар је није могао од тражења одбити и условљавати давање дозволе ако постане српска поданица, само зато, што се то по закону тражи, и што је после добивене дозволе напустила Србију и бавила се дуже на страни.

Српско држављанство тражило се по закону и онда, када је жалитељка по решењу СБр. 3263/86. год. добила право праксе у Београду, али јој то није тражено, зато, што је она по решењу СБр. 2378/877. год., пре закона о уређењу санитетске струке, добила право лекарске праксе у Србији, па јој је то, као стечено право и очувано. — После онако јасних одлука, Министар се није могао поново упуштати у оцену, већ једном оцењених, питања и жалитељки, поред постојећих ранијих решења, непризнавати право праксе као страном поданици, узимајући за разлог, да би то било противно позитивним одредбама закона. Ценити

то понова, значи поништавати раније одлуке Министарске, а ово је противно тач. 6. чл. 144. Устава, јер је само Државни Савет надлежан да Министарска решења, по изјављеној жалби, поништава.

Сем овога, у решењу се не износи ни један законски пропис, по коме је жалитељка, услед одласка из Србије и напуштања лекарске праксе, изгубила право на праксу, те зато не може ни опстати такав разлог у решењу, по коме се тражи, да жалитељка накнадно испуни тражене погодбе, па да јој се лекарска пракса допусти. Стечена права само се на основу закона губе, а како се за то не наводи никакав закон, него се жалитељци у основу признаје стечено право на праксу, онда јој се, мимо постојећих извршних решења, не може делимично такво стечено право оспоравати, што није онда, кад јој је дата дозвола праксе у Београду, испуњен и услов тач. 2. чл. 16. поменутог закона, који је у томе времену важио, јер је та дозвола заснована на томе, што је жалитељка раније имала право лекарске праксе у Србији чиме јој је то стечено право очувано.

Један случај неумесне примене чл. 14. закона о уређењу округа и срезова.

Скупштина округа ужичког под 21. јануара 1906. године донела је одлуку: да се извесне позиције предвиђене школским буџетом умање, а неке и сасвим изоставе.

Начелство окружно нашло је да по тач. 11. чл. 64. закона о народним школама — као специјалног — ови издаци надују на терет окружног буџета, те као такви, у смислу тач. 2. чл. 133. закона о уређењу округа и срезова, морају се онако унети, како су од Министра просвете и црквених послова као једино надлежног одобрени. С тога је решењем својим од 24. јануара 1906. године № 597. одлуку окружне Скупштине задржао од извршења.

Министар просвете и црквених послова, усвајајући разлоге окружног начелства, одобрио је решење, и предмет послао Државном Савету на решење.

Државни Савет нашао је, да решење окружног начелства, засновано на чл. 14. закона о уређењу округа и срезова не одговара закону.

Овде су у питању неунети и недовољно унети у буџет они издаци, који по тач. 2. чл. 133. закона о уређењу округа и срезова падају на терет окружног буџета, те према томе нема места примени чл. 14. поменутог закона, већ је окружни начелник био дужан у смислу последњег одељка чл. 133. истог закона унети сам неунете и допунити недовољно унете позиције, и тако исправљен буџет послати Министру Финансија на решење.

Одлука Државног Савета од 17. фебруара 1906. године Бр. 1946.

Један случај из чл. 8. закона о устројству војске (о року службе у сталном кадру).

Коста В...., земљоделац из С...., молбом својом од 6. септембра 1904. године обратио се команданту III пуковске окр.

команде и молио, да се његов син Светозар ослободи службе у кадру, као хранилац неспособних задругара и женскиња, по чл. 8. тач. в. под 1. закона о устројству војске. У молби спојио навео је, да је регрутна комисија, при регрутовању Светозара погрешно урачунала у задругу и његову одељену браћу, јер су се поделили још 1891. године, и за доказ тога поднео је уверење суда општине с... од 6. септембра 1904. године, као и њихове пореске књижице, из којих се види, да порез оделито плаћају, и да одвојено живе.

Ову молбу команда је спровела команданту моравске дивизијске области, и овај решењем својим од 5. октобра 1904. год. Бр. 10310. одбије молиоца од тражења, пошто деоба није извршена законим путем.

Ово решење, по изјављеној жалби одобрио је Министар војни својим решењем од 17. децембра 1904. године ФАЖ 10444.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је ожалбено решење министрово саобразно закону јер се по тач. 3. чл. 8. под в. закона о устројству војске траже закони докази за извршену деобу задругара, као што су: пресуда избраног суда; поравнање извршено пред државним изабраним а и општинским судом; писмено начињено између задругара и потврђено од судске или полицијске власти, — међутим жалитељ нема ни један од наведених доказа за извршену деобу. С тога је одлуком својом од 21. фебруара 1906. год. Бр. 1930. одбацио жалбу жалиоца као неумесну. М. В.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж И С Е

Стојана Процића, бив. чувара осуђеника и бив. жандарма, родом из Медвеђе у срезу трстеничком, тражи првостепени хуријски суд по извесном кривичном делу. Пронађеног Стојана ваља потражити и о резултату известити поменути суд с позивом на Бр. 6167.

П О Т Е Р Е

Богосав Миливојевић, притвореник, који је одговарао за опасну крађу код начелника среза ражањског, на дан 30. пр. м-ца побегао је испред ереског спроводника, који га је спроводио за алексиначки суд. Богосав је родом из Подгорца, стар 30 година, висок, сувоњав, црних очију, плавих бркова, на себи има гуњче и чакшире од сукна, на глави шајкачу, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за Богосавом живо трагају и пронађеног под јаком стражом упуте начелнику среза ражањског с позивом на депешу Бр. 5019.

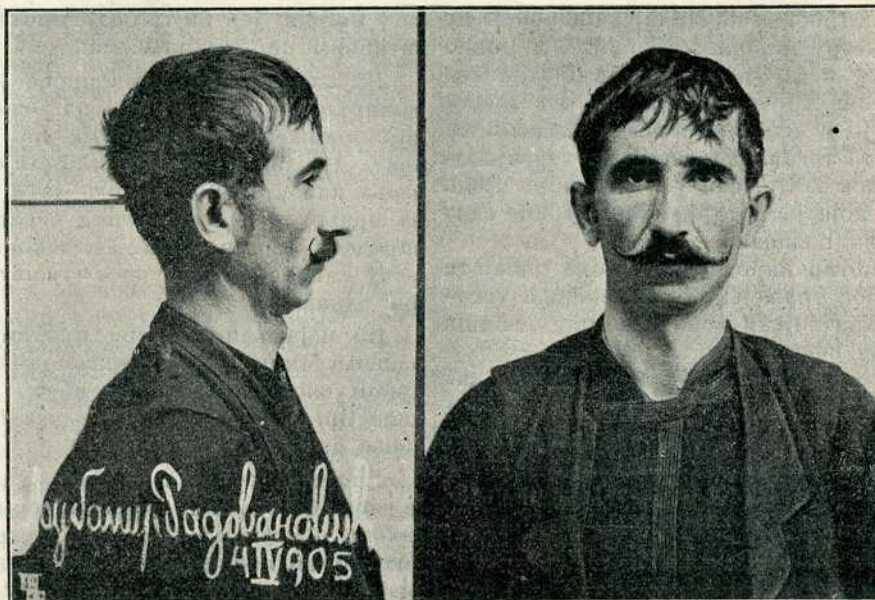
Милован Станојевић, тежак из Горње Краварице, ноћу између 30. априла и 1. маја тек. год. извршио је једну опасну крађу у истом селу, и пошто се дуго крио по селу, побегао је у правцу за Чачак. Начелник среза драгачевског, депешом Бр. 7407, моли све полицијске власти, да му пронађеног Милована стражарно упуте.

Љубомир Радовановић — Ускоковић, „Ускок“, познати коцкар и крадљивац, извршио је покушај убиства над Миланом Ђорђевићем, секретничарем на парафинској железничкој станици; дело је извршио ноћу између 14. и 15. пр. месеца, и сада се налази негде у бегству. Љубомир је родом из Ужица, стар 28 година, висок 1.78 м., обично развијен, очију плаво-зеленкастих, косе затворено-плаве. На лицу за 1 см. испод леве обрве, има белегу од посекоштине у облику праве линије, величине 3 см.; на какипрсту леве руке има две белеге од посекоштине, од којих је једна велика 1 1/2

карике, са разним ситним украсима и реликвијама у вредности 300 круна. На молбу овдашњег аустро-угарског консулата скрећемо пажњу свима полицијским властима, а и приватнима, нарочито јувелирима и заводима који примају драгоцености у залогу, да у случају појаве покрадених ствари или крадљивца известе одмах Управу гр. Београда, позивајући се на Бр. 1836.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Код начелника среза колубарског округа ваљевског налази се због више опасних крађа

см., а друга 2 см., — Изнесећи Љубомирову фотографију, препоручујемо свима полицијским и општинским властима, да за њиме најживље трагају и пронађеног под јаком стражом упуте начелнику среза парафинског с позивом на депешу Бр. 9115.

Никола Милосављевић, притвореник, који је одговарао за више опасних крађа код начелника среза драгачевског, на дан 30. пр. месеца провалио је апсански зид и побегао. Никола је родом из Гуче, стар 25 година, средњег раста, дежмекаст, црвен у лицу, плаве косе и бркова, брија се; од одела има на себи гуњче, кошуљу и гаће, на глави шајкачу, а на ногама опанке. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже у својим домаћинама и пронађеног стражарно упуте поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 8025.

Крађа стоке. Непознати крадљивци ноћу између 18. и 19. пр. м-ца украли су 3 кобиле Тодору Филиповићу и Станку Костићу из Вртишта. Једна је кобила длаке доратасте, у десну задњу ногу је чаранаста, на врату има жиг «3», стара је 6 година; друга је длаке ђогатасте, стара 4 године; трећа је длаке врране, једно јој је уво прецепљено, стара је 3 године. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да обрате пажњу како на крадљивце, тако и на покрађу, па о резултату да известе начелника среза нишког, позивајући се на депешу Бр. 8908.

Непознати крадљивац 24. пр. месеца из стана саборског посланика Стевана Сопаноша у Кечкмету, украо је 1 стари женски златан сат, 1 тежак, 35 см. дугачак златан ланац на

у притвору опасни злочинац **Чедомир Комненовић** из Босуте у срезу качерском. Чедомир је стар 23 године, средњег раста, сувоњав, смеђе косе, плавих, упалих очију, танких, плавих бркова, на глави има две белеге од ране или изгоретине. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, а и приватнима, ако би знали да је Чедомир извршио где какво казнимо дело, да о томе одмах известе поменутог начелника позивајући се на његову депешу Бр. 5936.

Код Милутина Бановића, тежака у Брђанима, налази се једно мангун јуне, старо 2 године, без ровапа. Скреће се пажња властима и приватнима, ако би знали сопственика, да га упуте начелнику среза љубињског с позивом на Бр. 6167.

У Х В А Ћ Е Н И

Нисим Алшех, и **Самуило Венароа**, варалице, чије смо потернице изнели у прошлом броју «Полицијског Гласника», према извештају овдашњег бугарског дипломатског заступништва, ухваћени су, и то први у Цариграду, а други у Видину, — те је престала потреба за њихово тражење. — АБр. 612.

Никола Сергије — Сергијевић, фалсификатор из Румуније, за чије је тражење Министарство послао свима начелствима претпис ПБр. 6833. од 30. марта тек. год., према извештају овдашњег румунског посланства ухваћен је у Букурешту, те нема потребе за његово даље тражење. — АБр. 611.